

راهی به رهایی

سال‌هایی که در حال اتمام است، چندان سال خوشایندی برای علوم انسانی نبود. هر چند بسیاری از کارآمدان دولت جدید، سخنان ناپخته مدیران دربار در این باره و زوم تعیین‌کننده در علوم انسانی، کمتر شده است. اما برده‌های که یکی پس از دیگری خود را نشان می‌دهند، نشان از این دارد که علوم انسانی در آکادمی‌های ایران جای و روز خوبی ندارد. روند رو به رشد نگاه کمی در عرصه تولید مقالات علمی، افشای انتحال و سرقت علمی استادان دانشگاه و همچنین بلا تکلیف‌های پاپی مدیریت عالی وزارتخانه متوع از جمله عواملی است که سال 93 را سال بدبینی برای دانشگاه و علوم انسانی بدانیم. اما در همین بی‌خبری و بداحوالی نیز می‌توان خبرهایی شنید که مایه شغف و شادمانی باشند.

اواخر هفته گذشته موسسه شهر کتاب خبر از راه‌اندازی دوره‌های اعطای جایزه رضا داوری اردکانی به پایان‌نامه‌های برجسته حوزه فلسفه داد. پیش از آن نیز همین موسسه جایزه فتح‌الله مجتبیایی را به پایان‌نامه‌های برتر حوزه ادیان و عرفان اعطا می‌کرد. وقتی بدانیم روند برگزاری این جایزه‌ها با اشراف و همچنین حمایت مادی و معنوی خود استادان نیز همراه است، کمی به آینده علوم انسانی خوشبین خواهیم شد. چه اینکه استادانی نظیر داوری اردکانی که میراث فکری حوزه علوم انسانی کشور محسوب می‌شوند و در دهه نهم عمر آنان باید بهترین بهره را از وجود و تجربه آنان برد. از سوی دیگر ورود موسسه شهر کتاب به عنوان نهاد فرهنگی و خصوصی و دولتی و سیاسی به این‌گونه مسائل را باید به فال نیک گرفت چراکه در اکثر عرصه‌هایی که نگرش دولتی و جویز حکومتی و بخشنامه‌های سبقره پیدا کرده‌اند پس از مدتی شاهد زوال موضوع و محتوای آنها بوده‌ایم. سرنوشت همایش‌های پرخرج چهره‌های ماندگار و جویزی نظیر جلال آل‌احمد این واقعیت را به ما می‌نمایاند که دست دولتی، ابزار موجه و موفقی در عرصه دانش و فرهنگ نمی‌تواند باشد و باید این حوزه را به متولیان سپرد. اکنون باید نه تنها از اقدام موسسه شهر کتاب در گریز و کنارگیری از مواهب همکاری با نهادهای دولتی و حفظ استقلال فرهنگی اش خشنود بود، بلکه باید از مشارکت دادن استادان برجسته کشور در روند انتخاب رساله‌های برتر نیز شادمان بود. در چنین جویزی نه تنها احتمال رانت وجود ندارد، بلکه رقابت صادقانه و صرفاً علمی باعث می‌شود نگاه کارشناسانه و محتوا محور جای نگرش شکل‌محور و فرم‌بنیاد را بگیرد؛ امری که امروز نیاز نخست محیط‌های دانشگاهی در عرصه علوم انسانی است.